

פרוטוקול מס' 48/ו

מישיבת ועדת הכספים מיום א', ז' אדר תשי"ט,
15.2.59, בשעה 16.15.

=====

בכור:

חברי הוועדה:

- י. גורי - היו"ר
- י.ש. רוזנברג
- י. קרגמן
- מ. קלמר
- ז. צור
- ש. דיין
- א. בהיר
- ז. סוזאייב
- י. בדר

סוזמנים:

- מר שרף - הממונה על הכנסות המדינה
- מר זגבי - מטעם האוצר
- ד"ר קיטרון - מטעם משרד המשפטים
- מר דרזין - מטעם משרד המשפטים
- מר בזק - מזכיר הוועדה

סדר-היום:

חוק המלווה לשיכון עולים (תיקון), תשי"ט-1959
חוק התקציב לשנת 1959/60 (הכנסות)

היו"ר י. גורי:

אני פותח את הישיבה.

חוק המלווה לשיכון עולים (תיקון), תשי"ט-1959

י. קרגמן:

למה היה צמוד המלווה לפי החוק העיקרי?

מר זגבי:

מלווה נושא ריבית צמוד או לדולר או לאינדקס, ואילו נושא פרסים אינו צמוד.

מר קיטרון:

סעיף 1 מתקן את הסעיף בחוק העיקרי הקובע את הסכום המכסימלי של כל המלווה ומעמידו על 70 מיליון ל"י במקום 50 מיליון. סעיף 2 מחלק את המיכסות המכסימליות בין שלושת הסוגים וקובע שאפשר להוציא מכסימום 10 מיליון בפרסים, ו-40 מיליון בחסכון בריבית; הוצע ש-20 מיליון יהיו רק בחסכון ובריבית ולא בפרסים.

י.ש. רוזנברג:

האם יש להניח ש-20 המיליון הנוספים ישמשו לעליה החדשה?

מר זגבי:

בדרך-כלל זה נכון. בתקציב השיכון של השנה הקודמת חסרו 15 מיליון ל"י. חלק מהמלווה

יכנס לתקציב הבא.

היו"ר י. גורי:

ענייני השיכון הם שרשרת אשר חוליותיה קשורים כך שקשה לדעת מה הולך לעליה הקודמת ומה לעליה

החדשה.

מר שרף:

אינני יודע, זה שייך למשרד המסחר והתעשייה.

מס קניה

ק. קלמר:

האומדן השנה יותר גבוה מאשר האומדן של השנה שעברה. האם אתם חושבים להגדיל את שיעורי המס או להשיג אומדן זה באותם שיעורים?

מר שרף:

אנחנו גם מגדילים את הנכיה על-ידי שינוי שיעורים בשנתיים האחרונות אנחנו נוהגים במדיניות של השוואת שיעורים, כלומר הורדה והעלאה כדי למצוא איזה שיעור מסוּע. ניקח לדוגמה גרביים. היו גרביים שהוטל עליהם 30% והיו גרביים שהוטל עליהם 7.5%. עכשיו על כל סוגי הגרביים גובים 10%. על-ידי כך אנחנו גובים למעשה יותר, כי קודם היתה גובה של מס כתוצאה מקיום שיעורים שונים. על-ידי הפשטה זו אנחנו מגדילים את הנכיה. זהו תהליך שאינני בטוח אם הגיע לסיומו. מכל מקום זו המדיניות שאנחנו נוהגים מזה שנתיים ויותר.

היו"ר י. גורי:

אבל אין פה שינוי מדיניות ביסודה.

ז. צור:

בכל זאת ישנה עליה של 30%. מה חלקו של גידול האוכלוסיה בזה ומה חלקו של גידול התצרוכת?

מר שרף:

גידול מס הקניה אינו בעקבות גידול מספרי של האוכלוסיה - זה רק חלק קטן מאד - אלא בעקבות גידול האוכלוסיה המתבססת. למשל, כאשר משפחה מגיעה לידי כך שמחליפה את המקרר בקרר חשמלי היא משלמת לנו 500 ל"י מס באותה שנה. אותו דבר כאשר קונים פטיפון או תקליטים. בסיגריות יש אמנם איזה תהליך מכני של גידול בהתאם לגידול האוכלוסיה, כי אדם אשר בא לארץ אם הוא רגיל לעשן הוא מעשן גם כאן, אבל זה לא כך לגבי יתר המצרכים.

י.ש. רוזנברג:

נגד תהליך זה של התבססות, כמו שאתה מסביר אותו, קיים גם תהליך נגדי: אלה שקנו בשנה זו מקרר חשמלי לא יקנו בשנה הבאה.

מר שרף:

עובדה שמספר המקררים החשמליים האבסולוטי שנמכרים בשוק הפנימי גדל מדי שנה בשנה: פעם זה היה 12 אלף, אחר-כך 15 אלף, 20 אלף ולשנה הבאה מניחים מכירה של 32 אלף מקררים חשמליים. זה בלבד נותן גידול של 4 מיליון ל"י.

אני רוצה לציין את ההבדל שבין צריכת סיגריות לצריכת משקאות. גידול צריכת הסיגריות הוא תוצאה מידית וישירה של גידול האוכלוסיה. ואילו בצריכת משקאות הגידול בא בעקר בעקבות עליה ברמת החיים. העליה שהגיעה לארץ לפני 5 שנים והתבססה כבר מתחילה לצרוך קוניאק או עראק (בהתאם לארץ המוצא ולמינהגי העולים). 13.5 מיליון ל"י אנחנו גובים מדברי הלבשה (ופה המחיר קובע, כלומר האיכות ולא הכמות), 14.5 מיליון ל"י ממכשירי חשמל וגז. זו תוצאה של העליה ברמת החיים. זה לא פטיליה או פרימוס אלא תנור גז או מקרר חשמלי. מרהיטים - 4.25 מיליון ל"י. הרהיט הזול משלם מעט מאד מס, אבל ברגע שמתבססים ועוברים לדירה חדשה, ואפילו לא עוברים לדירה חדשה, קונים רהיטים יותר יקרים. אם אתם רואים דירת לוקסוס הרי הלוקסוס אינו מתבטא בבניה יותר יקרה אלא בעיקר בצידוד וברהיטים בהם מצויינת הדירה.

ז. צור: בכל זאת, עליה של 30% בשנה אחת?

ש. דיין:

אמרת שיוגש תקציב חדש בקשר העליה הנוספת. ואמרת שיהיו הכנסות ותהיינה גם הוצאות. מדברים על-כך בכנסת וכולנו רוצים שזה יתגשם: שמא לא תהיינה הוצאות בתקציב הנוסף אלא רק הכנסות? שר החינוך אמר שבת-הספר יקלוט את תוספת הילדים בלי להוסיף מורים. כך אפשר להגיד גם לגבי הפקידות האחרת. האם אתה יכול להגיד שמא אפשר להביא לידי כך שלא תהיינה הוצאות בתקציב החדש, בכדי שנוכל לקלוט את העליה החדשה בשירותים הקיימים, וכן להוסיף הכנסות? כי ברור שהצריכה תגדל וכתוצאה מכך גם ההכנסות ממס קניה.

שאלה שניה: האם אתה יכול להגיד מהן מכרם
מט הקניה המוטל על מזון המוגא מהחוק?

מר שרף: על זה אין מס קניה.

הרי יש שוק אפור.

זה לא מס קניה.

ראיתי שיש הכנסה גם מהשוק האפור.

הינר י. גורי: פה יש טרמינולוגיה אחרת: כמה לירות אנחנו מקבלים עבור כל דולר.

יש סחורות בשוק המקביל שמוטל עליהן מס קניה.

ש. דיין: אני שואל מהי ההכנסה ממזון חוץ, מה האוצר מרוויח, ולא חשוב איך נקראת הכנסה זו.

הזכרת גרביים. זוהי תוצרת פנים המתחרה ביבוא. מביאים גם גרביים מחו"ל, ולא רק גרביים, מביאים בכלל תוצרת סמיצרים בארץ. אני רוצה לשאול בכמה זה יעלה לנו בכדי להגן יותר על תוצרת הארץ במוצרי מזון, תעשייה ומלאכה. לאוצר יש, כנראה, איזה חישוב שעל כל דולר הוא יכול לקבל כך וכך לירות, אבל לדעתו זו טעות. אנחנו מביאים לארץ דברי מותרות רבים וזה טעלה קנאת צרכנים, טעלה את רמת החיים ואין לזה סוף. אם אפשר להטיל מס יותר גבוה, כדי שהתחרות לא תהיה יעילה, אז יקנו רק מתוצרת הארץ.

מ. קלמר: בתקופה אפריל-נובמבר 1958 הגביה חשכתמה ד"ק 45-45 מיליון ל"י.

מר שרף: עד סוף ינואר גבינו 57 מיליון ל"י.

מ. קלמר: אבל מכאן ועד 104 מיליון זו קפיצה גדולה מדי. קודם שאלתי האם הכוונה היא להעלות את שיעורי המס ואם כן על איזו צריכה: על צריכה חיונית או על צריכה של מותרות? אני רוצה לדעת האם אתם חושבים להגדיל את המס על הצריכה הרגילה, כי אינני מאמין שבלי העלאת שיעורים תוכלו לקבל 104 מיליון ל"י אם עד סוף ינואר גביתם רק 57 מיליון ל"י.

י. ש. רוזנברג: בדברי ההסבר כתוב שאחד הגורמים הוא גידול היבוא כתוצאה מירידת המחירים בחו"ל. אני חשבת שהיבוא הוא לפי הצורך ביבוא ולא לפי המחירים. האם פירוש הדבר שיש איזה סכום מכסימלי ליבוא - ובו קונים פחות או יותר סחורה, בהתאם למחירי העולם - או היבוא הוא בהתאם לצרכים של הארץ?

מר שרף: זה כתוב בדברי ההסבר?

י. ש. רוזנברג: כן: גידול היבוא כתוצאה מירידת המחירים בחו"ל. היבוא צריך לגדול בהתאם לצורך ולא בהתאם למחירים.

ז. סוזאייב: מדוע מבדילים, בגביית מס-קניה על מלאי הנמצא בארץ, בין סחורה הנמצאת בידי יצרן לבין המלאי הנמצא בידי הסוחר, המייטונאי? נתקלתי בבעיה זו וראיתי שפה נוצר באמת מצב משונה אשר דוחף את היצרנים לאגור מלאי גדול של חומרי-גלם ולהחזיק אותו במחסניהם, היות ואצלנו תמיד יש תהליך של העלאת שיעורי מס קניה. כך הם מבטיחים את עצמם שאם תהיה העלאת בשיעורי המס הם לא יצטרכו לשלם. וזה בזמן שהפונקציה של הסוחרים היא להחזיק מלאי למען היצרנים. נוצר מצב שהמלאי הנמצא אצל הסוחר, והמיועד ליצרן, אינו משורייין בפני היטלים אלה בעוד שהמלאי הנמצא אצל היצרן משורייין. היות ולא היתה כוונה כזו למחוקק, לפי דעתי, אני מבקש הסבר על-כך ממך שרף.

מר שרף:
קודם אני רוצה להשיב לשאלותיו של חה"כ דיין.
על השוק המקביל. הואיל ואנחנו יושבים ב-15
בפברואר לא אוכל להניא מספרים על פברואר אלא אקח להדגמה חודש ינואר
וחודש דצמבר. בחודש ינואר בשוק המקביל נמכרו סחורות שעלו לנו 147
אלף דולר וקיבלנו עבורן 1.9 מיליון ל"י מס. דהיינו כ-13 ל"י לכל דולר.

ס. זואייב: זה טמוצע?

מר שרף:
הטמוצע הוא בין 8 ל-10 ל"י אחרי קבלת 1.8
ל"י עבור כל דולר.

מצרכי המזון שהובאו בחודש ינואר במטרת
השוק המקביל היו: סוכר בגבישים, אורז, חומרים לייצור שוקולדה,
לאקרדה, קפה ירוק.

ש. דיין: אלה אינם מצרכים שמתחרים בתוצרת הארץ.

מר שרף:
בשוק המקביל איננו מביאים דברים המתחרים
בתוצרת הארץ חוץ מאשר דבר אחד: תמרים.
אנחנו מביאים תמרים ומשקי עמק הירדן נהנים מזה, יש להם הכנסה אדירה
מתמרים. עמק הירדן אינו יכול לספק את צריכת הארץ בתמרים וכיוון
שיש מס גבוה על תמרי חוץ נהנים מזה המשקים שמגדלים אותם. למעשה
היינו צריכים להטיל מס קניה על תמרים אבל החוק אינו מרשה זאת.

ש. דיין: איזה מצרכי מזון מביאים עוד?

מר שרף:
אני יכול להקריא את רשימת המצרכים שהובאו
בדצמבר. בדצמבר הבאנו מצרכים ב-350 אלף
דולר וקיבלנו למעלה מ-2.6 מיליון ל"י. הפעם הטמוצע הוא בערך 8 ל"י
על דולר. גם פה מצרכי המזון הינו: סוכר, אורז, חומרים לייצור שוקולדה,
לאקרדה, קפה ירוק, פירות מיובשים, גרעיני דלעת, תבלינים וקוקוס טחון.
כל אלה הם מצרכים שאינם מתחרים בתוצרת הארץ. בכלל אין מביאים מזון
המתחרה בתוצרת הארץ. זו טדיניות שקיימת.

אשר לתקציב הנוסף, אני מכין שחוץ מאשר בשירותי
המסים לא תהיה תוספת פקידים. אחת הדרכים בהט אנחנו להגדיל את הגביה
גמט קניה היא תוספת פיקוח. אחרי מס הכנסה זה המט הפרוץ ביותר, בגלל
האורי המיוחד של המשק שלנו, ואנחנו עושים מאמצים ויבים כדי לסתום כמה
ונטה פרצות. זה דורש תוספת אנשים.

ז. סוזאייב: האם אפשר להגדיל בהרבה את הגביה לו הייתם
סותמים את כל הפרצות?

מר שרף:
על היבוא אנחנו גובים את המס ברונו. יש
אובייקטים אחדים, כגון סקררים חשטליים -
הם מיוצרים על-ידי שני בתי-חרושת בלבד - שבהם אין כל זניבת-מס.
גניבה רבה היחה במכונות כביסה ובמקלטי רדיו. אולם החגברנו על זה ועכשיו
אנחנו בתהליך של סתימת פרצה על-ידי-כך שחייבנו את יצרני הרדיו לקבוע
לוח של מתכת עם מספר סידורי עוד בתחילת הבניה, ואילו לגבי מכונות כביסה
מטילים את המס בבית-החרושת שמיצר את המוטור. גניבה גדולה מאד יש בענף
הרהיטים. הביקורת על ייצור רהיטים היא קשה מאד משום שזה נעשה בבתי-
מלאכה קטנים יחסית. זו אחת הסיבות מדוע בתי-החרושת אינם יכולים לעמוד
בהתחרות. גם בטכטיל יש כנראה גניבה לא מועטת וטכטיל זה אובייקט של
1.5 מיליון ל"י מסולחודש. אין ספק שבבתי-החרושת הגדולים הגביה היא
מלאה, אבל בשטחים מסויימים, בוילונות, למשל, איפה שהייצור הוא בבתי-מלאכה
קטנים, הגניבה היא רבה.

ז. צורי: מה בקשר למכירות עונתיות ומס קניה? האם אתם
גובים אותו מס?

מר שרף:
במכירה עונתית משיגים המוכרים רק 75% מהרווח
המקובל, אבל זה לא משנה את המחיר אצל היצרן,

שאצלו אנחנו גובים.

אני עובר לשאלת המלאי. זו תוצאה של היחס הליברלי שלנו. בכניסת הראיונות היינו גובים מס אצל היצרנים. אפילו קאלר חת"ב טונזאייב ישב בממלכת אס חיו מעלים מסם היו הולכים למסחרים ומשחילים לגבות הפרשי מס. קשנתיים האחרונות לא נהגנו כך. מה שכן עושים הוא להודיע לשלטונות מס הכנסה שאצל מוחר מסויים נמצא מלאי גדול בשעת העלאת המכס, שידע על הרווח מזה. אם זו העלאת מסם אנחנו גובים במכס או במהמני הערובה ולא הולכים למחסן הסיטונאי. ואם זה מס קניה אנחנו מתחילים לגבות לפי השיעור החלטי מיום ההטלה אבל לא רטרואקטיבית.

ז. טונזאייב:

נכון הוא שהחוק קובע - ויש לי איזו זכות במעייף זה - כי אם מורידים או מעלים מס לא אולם מה הדין כאשר מטילים מס על מוצר שקודם כיום הנוהג הוא שאצל סיטונאי גובים את המס שנמצא אצל היצרן פטור.

מחזירים ולא גובים הפרשים. לא היה מוטל עליו כל מס? על המלאי שלו בו בזמן שמלאי

מר שרף:

אם יש מלאי בכמויות גדולות זה יכול להיות. בשאנחנו מעלים בלו על סיגריות אנחנו הולכים למחסנים הידועים לנו, לאלה שיש להם השיונות של סיטונאים. איננו הולכים לחנות הקמעונאים.

ז. טונזאייב:

אבקשך לבדוק את השאלה שהעליתי וכמו מן לגבי מכס: האם יש מצרכים או מוצרים שלא מטילים עלי ומטילים מכס אם הם הולכים למוחר?

מר שרף:

אין דבר כזה. היום או עובדים מכס או לא גובים. אנחנו עשויים לא לגבות רק אם היצרן נועד ליצוא.

ז. טונזאייב:

בכל זאת אני מבקש אותך לבדוק זאת.

מר שרף:

איך נשיג את הגידול הזה במס קניה? - אנחנו מניחים שיכנסו 104 מיליון. אנחנו רואים מה המגמה בצריכת כל המעייפים - חלבשה, דברי חטמל וכו' - ולפי זה קובעים את האומדן. אמרתי שקיים תהליך של תיאום בין השיעורים השונים אבל לא העלאת דרטטית.

מ. קלנר:

מהו אחוז המס על נעליים?

מר שרף:

בערך 2.5% על שלחים ו-5% על הנעל במחירה הסיטו על נעל שעולה 20 ל"י משלמים 1.2 ל"י מס בסך הנ אשר לתקציב הנוסף, שיש בדעת האוצר להגיש, מדוב על 100 מיליון ל"י לצורך שיכון, תעסוקה ומידור ראשון, כי סווי נזקי המצורת, מוביל הירדן ועוד כמה מעייפים. נדמה לי שער האוצר מסר כאן איך יהיה בנוי החקציב.

ש. דייז:

אני שואל על החקציב הנוסף.

מר שרף:

המספים האלה לא ילכו לתקציב הנוסף, אבל אם בקריית-גת יבואו עוד 50 משפחות ויצטרפו לפחות שתי כמות חדשות לא תהיה ברירה. יש דברים שגודלים באופן טטטיסטי, אך כל חוספת החקציב לא באה מפני שהחקציב הקודם לא מספיק לשירותים בלא מפני שהוא נחוצ לקליטת ראשונה של העליה.

ש. דייז:

ער ההיגון אמר שהמורים יומיפו שתי לעות עבודה,

מר שרף:

מסופקני אם הוא קיבל יפוי-כוח מהמורים.

אמר לשאלת חת"כ הוזנקה על גידול היבוא, אני בעצמי חמה. יכול להיות שהכוננה היא שהאנשים יביאו יותר דברים מחו"ל מפני שזה יותר זול, אבל ברור שהממשלה לא תביא דברים מפני שהמחירים ירדו. זה מספר דחוק. אני מוכרח לשאול את האיש שכתב מה הוא החקוון.

ז. סוזאייב:

אני מבקש קצת אינפורמציה על סחורות היבוא.
יש רובריקות יבוא, כגון יבוא מזון, חיטה וכו',
ואני מבקש שתציין את האובייקטים הגדולים שמופיעים בסכומים גדולים; כמו-כן
היבוא לשוק האפור, חומרי-גלם, מתכת, כימיקלים וכו'. היינו רוצים לדעת
מהו ההיטל הממוצע על מזון, נאמר, אם לצרף את המכס ומס הקניה, וכך לגבי יתר
המצרכים.

מר שרף:

עניתי על זה. על מזון יש מכס והיטלים רק בשוק
האפור. על חומרי גלם יש רק מכס. על עץ ועל
מתכת אין היטלים אחרים פרט למכס.

ז. סוזאייב:

נייר זה חומר גלם?

מר שרף:

זה לא חומר גלם, וחוץ מזה לא מביאים נייר.

ז. סוזאייב:

על נייר יש גם מכס וגם מס קניה.

מר שרף:

נכין רשימה כזו.

מס נסיעות חוץ

ז. סוזאייב:

מה היה ההפרש בין היוצאים ובין הנכנסים ב-1958?

מר שרף:

אין לי כרגע מספרים אלה תחת ידי.

ז. סוזאייב:

סוד גלוי הוא שרובם מהאנשים שנסעו עד עכשיו
לחו"ל היו צריכים למצוא מקורות מימון פרטיים.
הקצבה של 100 דולר באה לחקן במקצת את המצב הזה. שאלתי היא, כיצד
שולחת הלשכה לסטטיסטיקה שאלון, הנושא את השם "סודי", לאזרחים שונים שנסעו
לחו"ל, כולל חברי-כנסת, ומבקשת מהם לפרט מניין השיגו מטבע חוץ וכמה.
לפי חוק הסטטיסטיקה האזרח חייב לענות על שאלות אלה. אין זה דבר מכובד
ומתקבל על הדעת להכריח עשרות אזרחים להפוך לפומעים. אני פונה ליו"ר
ומבקש ממנו שהוועדה תביע דעתה בנקודה זו.

מר שרף:

החומר שמגיע ללשכה המרכזית לסטטיסטיקה אינו משמש
לשום מוסד אחר. מאז קום המדינה לא היה מקרה
אחד שניסה מישהו בממשלה להשתמש בחומר שהומצא לצורך סטטיסטיקה. אפילו
בחוק מס הכנסה כתוב שמוחר לנו לבקש אינפורמציה מכל עובד מדינה פרט לעובדי
הלשכה לסטטיסטיקה.

ז. סוזאייב:

זה נכון אבל מעמידים את הקהל בנסיון קשה.

י.ש. רוזנברג:

אני חושב שאפילו לפי חוק הסטטיסטיקה הוא אינו
חייב לענות אם הדבר נוגע לענין שהוא עבירה על החוק

מר שרף:

לעולם לא ישתמשו בחומר זה נגדו.

י.ש. רוזנברג:

אני רוצה לשאול האם מס נסיעות חוץ מעודד או
אינו מעודד קניית כרטיסים בארץ?

מר שרף:

אנחנו בדרך-כלל מקפידים שהמס לא יהיה שונה
במידה ניכרת מן ההפרש שבין שער הדולר החופשי
ושער הדולר הרשמי. כרטיסים נמכרים לפי השער הרשמי ועל זה מתווסף מס
בשיעור 40%, ז.א. הדולר עולה 2.25 ל"י. הסיבה העיקרית מדוע לא קונים
כאן כרטיסים היא מס הכנסה ולא מס נסיעות חוץ. מס הכנסה מקבל אינפורמציה
על נסיעות לחו"ל והאנשים מעונינים להעלים נסיעות למקומות רחוקים.

נוט בולי הכנסה

י. בדר:
אתם יכולים לוותר לרשויות המקומיות? איך אתם עושים זאת מבחינה משפטית?

מר שרף:
הורדנו את המס בצו והם העלו.

י. בדר:
בזמנו, ב-1949, כאשר מר קפלן המנוח הציע להפחית את מס השעשועים לגבי כרטיסי תיאטרון באחי בחצעה נגד - לפטור אותם לגמרי ממס. נחקיים על כך דיון שבסופו החלטנו לפטור ל-6 תיאטרונים ממס שעשועים: הבימה, אהל, התיאטרון הקאמרי, האופרה, התזמורו הפילהרמונית ועוד איזה מוסד. אני מבין שפטור זה הוא סיוע ניכר למוסדות אלה, בייחוד כשהם מוכרים כרטיסים במחירים די גבוהים, שהמס עליהם יכול היה להיות בשיעור ניכר.

אחרי-כן עמדנו בפני בעיה נוספת: מה דינו של תיאטרון, שקיבל פטור, אם הוא מביא הצגה מחו"ל ומכניס אותה למסגרת עבודתו האם גם הצגות אלה תהיינה פטורות או לא? גם על זה היה דיון בוועדת הכספים, היו דעות שונות, אבל גם פה ניחנה החלטה ביד רחבה. בעיקר נגע ענין זה להבימה שהיחה אז במצב כספי קשה ורצתה להציל את עצמה על-ידי יבוא של איזו להקה.

אבל עכשיו ישנה בעיה קונקרטיה ששמה אופרה. אינני מדבר על סוליסטים. הייתי רוצה להבין למה אתם משחררים ממס את האופרה האיטלקית? למה אתם משחררים אופרה זרה מחו"ל, שבאה הנח ושמשלמים לה בדולרים שהיו צריכים להגיע ארצה?

ש. דיין:
בהזדמנות זו אני רוצה שנברר את בעיית היבוא של אמנים מחו"ל. לא פעם טוענים שזה ענין של חילופים: אנחנו שולחים את אמנינו לחו"ל והם שולחים אלינו. אבל אין הדבר כך, כי אין חילופים עם ארץ מסוימת או עם אותה ארץ שאמן שלנו נסע אליה. אנחנו שולחים למקומות אחרים ומקבלים ממקומות אחרים.

האם "יבוא" זה של אמני חוץ הכרחי לבמות שלנו? האם זה רק ענין של כסף או יש איזה אינטרס אחר? האם אנחנו גם מפסידים? האם אתם יכולים להטיל וטו או לא?

מ. קלמר:
בנוגע לבולי הכנסה. שמעתי שיש מוסדות שהם פטור מבול זה, כגון קואופרטיבים, המשבית המרכזי ועוד.

י. ש. רוזנברג:
האם יש איזו דרך כדי להבטיח מי ישלם את מס הבול כלומר מי ידביק את הבול? האם יכול החייב בחשל זה להעבירו לאחר, להכריח אותו שהוא ישלם את המס? יש מקרים שהסיטונאי, לו אומר לצרכן: אתן לך קבלה אבל אתה תדביק את הבול, כלומר המשלם הוא לא נותן השירות כי אם מקבל השירות, ולא זו הייתה כוונת המחוקק.

ז. סוזאייב:
אני מצרף את קולי לאלה הדורשים בירור בשאלתה של הבאת אופרות מחו"ל.

י. בדר:
אני רוצה להסביר את הענין. אין זה ענין של הגנה על "תוצרת הארץ". יש "תוצרת ארץ" רבה שמשלמת מס שעשועים. אין שום ספק שיש בעולם אופרות הרבה יותר משוכללות מהאופרה שלנו ואין אני בטוח שהאופרה שלנו תגיע לרמה בינלאומית. זו הי אופרה בארץ קטנה עם מספר זמרים מוגבל וגם עם חוג אוהדים מוגבל. אבל אני רוצה לחביא עובדה אחת: האופרה הישראלית מכינה עכשיו אופרה ממחבר ששמו אבידום, קומפוזטור ישראלי. להכין אופרה כזו עולה פי שניים מאשר אופרה ידוע ממחבר זר. הכל עולה יותר: חזרות, דקורציות, אפילו תווים. לפי דעתי אבידום אינו ורדי; האופרה הישראלית כאשר מכינה אופרה כזו נוט

על עצמה סיכון עצום. יכול להיות שלאחר חמש הצגות יורידו אותה. זו פרמיירה סתם, שראו אותה בחו"ל, שיודעים איך להכין אותה, שיש נסיון של בימוי. בכל זאת האופרה הישראלית הושבת שיש להציג אופרה ישראלית לאומית, על נושא לאומי - אלכסנדרה החשמונאית.

אחר-כך מביאים מחו"ל אופרה של ורדי, 10 זמרים איטלקיים שביניהם שניים בעלי שם עולמי, מציגים אותה באולם של 3000 מקומות ואומרים: ביוני נביא עוד אופרה כזו.

אני רוצה להגיד לכם: ויחרחי על דברים רבים כאשר עליתי ארצה, כל אחד מאתנו ויחר. אולם יש הטוענים: לציבור הישראלי יש הזכות לראות, הוא לא צריך להיות נדון להשלים עם אופרה פרובינציאלית; זה לא נס קפה, זו אמנות. ואני אומר לכם: זה מוסד חשוב מאד שיש לו השפעה עצומה וששמו "סנוב".

אוספים כסף באמריקה לקידום האמנות בישראל וכסף זה שולחים לאיטליה כדי לממן בואה של להקה זרה. ואחרי הכל לא ברור לי מדוע הצגות אלה צריכות להיות פטורות ממס שעשועים.

היו"ר י. גורי:

אני משער לעצמי שעוד נשוב לענין זה כאשר נדון במוסדות התרבות והחינוך. אבל מה פה הענין? - לאופרה בארץ ישראל יש היסטוריה. היו חולמים ונופלים. ההיסטוריה מתחילה מגולינקין, אחר-כך היו עוד כמה נסיונות, אנשים נאבקו על זה ונפלו. גם האופרה הזו, בפורמצייה הראשונה של אדיס דה-פיליפ לחמה ונפלה וקמה מחדש הודות למרצה של אשה זו. עכשיו זהו מפעל גדול שמפרנס 200 משפחות שרובן עולים חדשים, מפעל אשר לא קיבל עזרה גדולה מהממשלה...

מר שרף: קיבל בית שעולה חצי מיליון ל"י.

היו"ר י. גורי: מוסדות אחרים קיבלו עזרה הרבה יותר גדולה, בייחוד התזמורת. מפעל כזה ראוי שיחמכו בו. לעשות דברים המתנקשים בקיומו של מפעל זה אפשר רק אם הושבים שהוא מיותר, שאנחנו יכולים לוותר עליו, שהוא אינו ראוי לשום חמיכה.

כיוון שכך לי נראית מאד הגישה של חה"כ בדר, ואם בקונטקסט זה או בקשר עם אספקטים אחרים של החקאיב אנחנו חייבים לתת דעתנו על זה.

מכ שרף: למעשה אלה שני מסים: מס בולים על מסמכים ומס על שעשועים אשר הוכלל בחוק זה רק מטעמי נוחיות, משום שאפשר לגבות את המס על-ידי בולים.

חה"כ רוזנברג שאל כיצד אפשר להבטיח שנותן השירות יהיה משלם המס. הבעיה היא בזה, פרט למקרים מעטים, שהחוק קובע כי החעודה טעונה ביול אבל אינו קובע מי צריך לשלם את הבול. הוא גם לא קובע עונש אלא קנס בלבד. אם מוציאים קבלה בלי בול מטילים קנס כספי אבל אין זו עבירה פלילית. עבירה פלילית מחילה רק עם מזייפים בול אבל לא אם לא ממלאים הוראות החוק. החוק שלנו הוא מאד מסובך משום שתחילתו משנת 1891, זהו העחק של החוק האנגלי שהשלטון המנדטורי תיקן אותו, אנחנו תיקנו אותו ועדיין יש בו שרידים מהחוק של 1891. זהו חוק שצריך לנסחו מחדש ואנחנו עושים זאת עכשיו. יכול להיות שעוד בכנסת זו יבוא חוק לתיקון או לניסוח מחדש. אחת המטרות של התיקון תהיה לקבוע מי חייב לשלם את הבול, ז.א. שזה יהיה קשור באיש ולא בענין.

אשר לחוק השני, בדבר מס על שעשועים, אני מודה ומחווה שהאנשים שלנו העוסקים בזה לא ברצון מתערבים בוויכוחים שאינם ענייניו, אפילו כאשר הענין הוא ברור לגמרי. הם ממילא עומדים בדי התקפות מצד הציבור שאינם מעוניינים להוסיף על זה.

בענין זה של הפטור הלכנו כסומא בארוכה אחרי משרד החינוך והתרבות. כל מוסד שמשרד החינוך המליץ עליו פטרנו מס, חוץ מטבח אחד אותן פטרנו בלי הטלה של משרד החינוך והתרבות - ענף הספורט. הלכנו אחרי משרד החינוך ופטרנו כ-70 מוסדות. עכשיו אנחנו רואים שהלכנו יותר מדי וחוק. הענין התעורר לפני האופרה עם דג'יגן ושומכר אשר התקשרו עם תיאטרון אחד והשותפות הזו באה למען הרווח שבטס בולים, הודענו למשרד החינוך והתרבות שינתר איננו מתחייבים לקבל כל הטלחה שלו ושנחנו נבדוק מחדש את כל השיטה. אשר להופעות של אומני חוץ, אנחנו נפטור אותם כמט דק במידה שהם מופיעים באזורי פיתוח. הקנה זו גפעיל החל ב-1 באפריל היות והאמרגנים טענו כי יש להם בינתיים התקשרויות וחוזים.

שנית, כמו שאמרתי, נבדוק מחדש את ושימת הפטורים, נבטל לחלק את הפטור ואילו לגבי האחרים יחול הפטור על כרטיסים שעד סכום מסויים, נאטר עד 4 ל"י. על כרטיס של 5 ל"י, אפילו ב הבימה, נטיל מס של 25 גרוש. התיזמורת טכרה כרטיסים של 10, 12 ו-20 ל"י. יכולנו לגבות מס על כרטיסים כאלה.

עכשיו אני עובר לבעיה כאשר תיאטרון מסתף אחרי אנחנו הודענו ל הבימה שאם היא תביא עוד פעם בלט נראה זאת כהצגה של אומן זר. אבל בשטח זה יש קשיים רבים. ניקח לדוגמה את התיזמורת. אם בא מנצח זה מקובל; אם בא מנצח וסוליסט - זה מקובל; אם בא מנצח וסוליסט וזמר - זה מקובל; האם נוכל להגיד שאם התיזמורת מופיעה עם שלושה אורחים הופעותיה פטורות מס ואם היא מופיע עם ארבעה אורחים לא תהיה פטורה? פה אנחנו נכנסים לאיזה שטח שהמס אינו אובייקט נוח לקביעת קביעות. פה צריך היה להיות איזה סיפול ציבורי אחר. אפשר לקרוא למישהו שיש לו עמדה ציבורית יותר חזקה מאשר לגובי המסים כדי להגיד להם: אם אתם לא תתנהגו כהוגן במליץ על ביטול הפטור. ברור שבהצגות כגון פאלסטאף נגבה מס, אבל זה לא ישנה, משום שהציבור שהולך להיכל התרבות יוציא עוד כמה לירות נוספות ולא יוותר על זה. אנחנו איננו יכולים לשמש מוסד רגולטיבי. אנחנו נגבה את המסים ונחמיר לגבי אמנים מחו"ל, שמופיעים בשטח, אבל איננו יכולים לקבוע קביעות לגבי מוסד כמו התיזמורת הפילהרמונית, שיש לו עמדה כזאת בארץ.

דמי רשיונות

אנייה בנדר: האם קבעתם את האומדן של סעיף זה על בסיס הסכומים הנגבים עתה, בשנת הכספים השוטפת, או יש לכם איזה הצעות לשנת הכספים הבאה?

מר שרף: לא אומדן. שאין לנו הצעות אחרות, אבל הסכומים כאן הם לפי השיעורים הקיימים. האומדן של השנה הבאה הוא בגובה ההכנסה של שנה זו.

י.ש. רוזנברג: האומדן של דמי רשיונות מכלי רכב ומנהגות עלה לעומת האומדן בשנה השוטפת, פירוש הדבר שהתורספו כלי רכב. אך כך - מדוע הבלוו מצמיגים לא עולה?

מר שרף: סעיף זה של צמיגים לא הכניס השנה את האומדן המקווה. או שהכבישים השתפרו, או יש סיבה אחרת, מכל מקום נקבל השנה במסעיף זה 2.5 מיליון ל"י במקום 3 מיליון.

הישיבה ננעלה בשעה 18.45